

KREDYT INWESTYCYJNY JAKO ŹRÓDŁO FINANSOWANIA MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW

Paulina Gawron*

Streszczenie:

W niniejszym artykule autor przedstawia ofertę kredytów inwestycyjnych dla małych i średnich przedsiębiorstw. Analizą objętych zostało pięć banków: Idea Bank, BNP Paribas Bank, Bank Zachodni WBK, PKO Bank Polski oraz Bank Ochrony Środowiska. Stosowaną metodą badawczą jest analiza ofert kredytów inwestycyjnych poszczególnych banków. Oferty te zostały ocenione w zależności od takich aspektów jak minimalny, wymagany przez bank okres prowadzenia działalności, maksymalna kwota kredytu, okres spłaty, wymagane formy zabezpieczenia kredytu, minimalna marża banku, a także oprocentowanie i prowizje pobierane przez bank. Autor dowodzi, że przedsiębiorcy z sektora MSP korzystają z szerokiej i zróżnicowanej oferty kredytowej.

Słowa kluczowe: małe i średnie przedsiębiorstwa, kredyt inwestycyjny, koszt kredytu.

JEL Class: D92.

WPROWADZENIE

W XXI wieku nastąpił gwałtowny rozwój małych i średnich przedsiębiorstw. O tym jak istotną rolę w rozwoju gospodarczym kraju odgrywają owe przedsiębiorstwa świadczy przede wszystkim ich udział w liczbie wszystkich przedsiębiorstw działających na rynku – w 2012 roku małe i średnie przedsię-

* Studentka III roku studiów stacjonarnych I stopnia na kierunku: Ekonomia, Uniwersytet Łódzki, Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny.

biorstwa stanowiły aż 99,8% ogółu przedsiębiorstw. Na podstawie danych z krajów wysoko rozwiniętych widzimy, że MSP wpływają zarówno na wzrost gospodarczy jak i na wzrost zatrudnienia. Ich liczba może więc być skuteczną miarą oceny wzrostu gospodarczego.

Aby utrzymać się na rynku, przedsiębiorstwa te muszą nieustannie się rozwijać. Często przerasta to jednak ich możliwości finansowe. W takiej sytuacji istnieje możliwość korzystania z zewnętrznych źródeł finansowania. Jednym z najczęściej wykorzystywanych przez przedsiębiorców źródeł jest oferowany przez banki kredyt inwestycyjny. Aby dostosować się do potrzeb rynku, banki nieustannie rozwijają swoją ofertę kredytową, oferując kredyt inwestycyjny na szczególnych warunkach, przeznaczony wyłącznie dla przedsiębiorców z sektora MSP.

Celem niniejszego artykułu jest ocena różnic w warunkach kredytowania poszczególnych banków.

1. CHARAKTERYSTYKA MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW

Zgodnie z art. 55¹ Kodeksu cywilnego przedsiębiorstwo jest „zorganizowanym zespołem składników niematerialnych i materialnych przeznaczonym do prowadzenia działalności gospodarczej. Obejmuje ono w szczególności: (1) oznaczenie indywidualizujące przedsiębiorstwo lub jego wyodrębnione części (nazwa przedsiębiorstwa); (2) własność nieruchomości lub ruchomości, w tym urządzeń, materiałów, towarów i wyrobów, oraz inne prawa rzeczowe do nieruchomości lub ruchomości; (3) prawa wynikające z umów najmu i dzierżawy nieruchomości lub ruchomości oraz prawa do korzystania z nieruchomości lub ruchomości wynikające z innych stosunków prawnych; (4) wierzytelności, prawa z papierów wartościowych i środki pieniężne; (5) koncesje, licencje i zezwolenia; (6) patenty i inne prawa własności przemysłowej; (7) majątkowe prawa autorskie i majątkowe prawa pokrewne; (8) tajemnice przedsiębiorstwa; (9) księgi i dokumenty związane z prowadzeniem działalności gospodarczej”.

Jednym z najbardziej znanych kryteriów klasyfikacji przedsiębiorstw jest rozmiar prowadzonej działalności. Zgodnie z nim przedsiębiorstwa dzielą się na mikro-, małe, średnie i duże. Po wejściu Polski do Unii Europejskiej, definicja MSP została dostosowana do standardów przyjętych w krajach członkowskich. Zgodnie z ustawą o swobodzie działalności gospodarczej z dnia 2 lipca 2004 r., przynależność danego przedsiębiorstwa do mikro-, małych lub średnich przedsiębiorstw uzależniona jest głównie od trzech czynników:

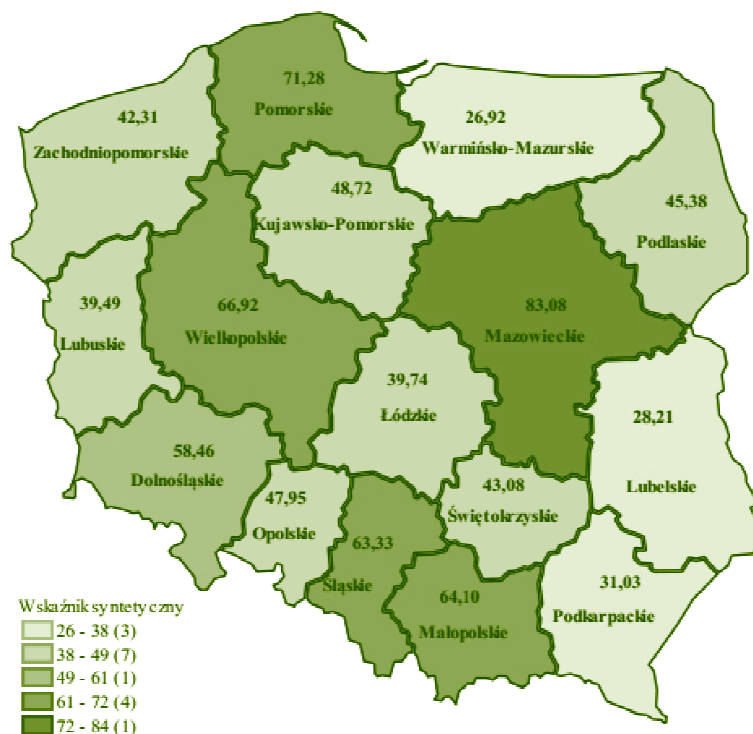
- rocznego obrotu netto ze sprzedaży towarów, wyrobów i usług;
- sumy aktywów jego bilansu;
- wielkości średniorocznego zatrudnienia (tab. 1).

Tabela 1. Podział przedsiębiorstw według standardów UE

Przedsiębiorstwa	Mikro	Małe	Średnie
Zatrudnienie	<10	<50	<250
Obrót netto ze sprzedaży	do 2 mln euro	do 10 mln euro	do 50 mln euro
Suma aktywów z bilansu	do 2 mln euro	do 10 mln euro	do 43 mln euro

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej*, DzU 2004, nr 173, poz. 1807, art. 2.

W 2011 roku Polska zajęła szóste miejsce w rankingu europejskim pod względem liczby przedsiębiorstw. Najpopularniejszym wskaźnikiem wykorzystywanym dla oceny przedsiębiorczości jest liczba aktywnych przedsiębiorstw przypadająca na 1000 mieszkańców. Według tego wskaźnika poziom przedsiębiorczości MSP w Polsce w układzie regionalnym waha się od 26,92 do 83,08 (rys. 1).

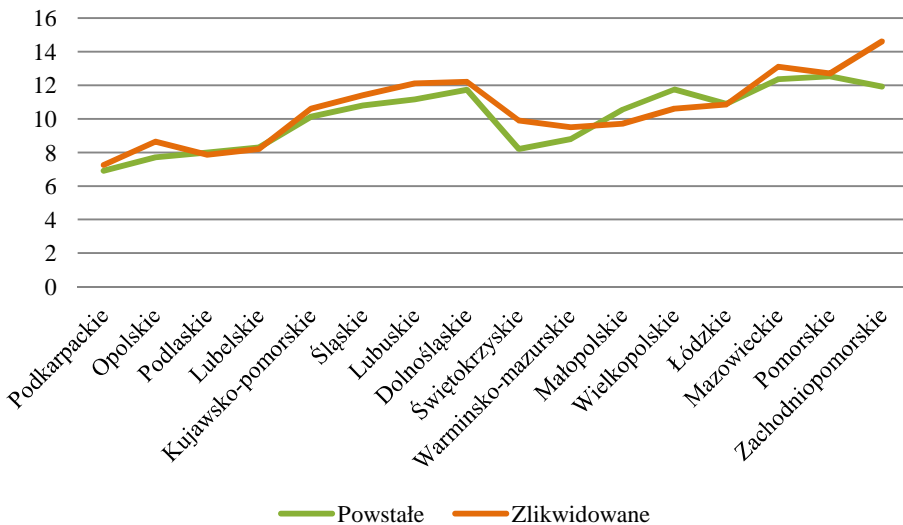

Rysunek 1. Liczba aktywnych MSP przypadająca na 1000 mieszkańców Polski w 2011 r. w ujęciu regionalnym

Źródło: Tarnawa i Zadura-Lichota (red.) [2013: 102].

Z informacji zamieszczonych na powyższej mapie wynika, że najwyższe współczynniki przedsiębiorczości występują w województwie mazowieckim, pomorskim oraz wielkopolskim. Powyżej średniej krajowej, tj. 48,22 znajdują się również województwa: małopolskie, śląskie, dolnośląskie i kujawsko-pomorskie. Najniższe wartości występują natomiast w województwie podkarpackim, lubelskim oraz warmińsko-mazurskim.

Istotne znaczenie mają również wskaźniki związane z powstawaniem i likwidowaniem przedsiębiorstw. W latach 2003–2012 liczba nowo powstałych przedsiębiorstw była wyższa niż liczba przedsiębiorstw zlikwidowanych, jednak ta druga kategoria zwiększała się w nieco szybszym tempie. Szczególnie niekorzystny dla rozwoju przedsiębiorczości był rok 2011. Średni wskaźnik nowo powstałych MSP spadł wówczas do poziomu 10,58 (w roku poprzednim wynosił 12,17), natomiast wskaźnik zlikwidowanych przedsiębiorstw wzrósł do 10,88 (wobec 7,03 w roku 2010). Tylko w nielicznych województwach, tj. wielkopolskim, łódzkim, podlaskim, małopolskim i lubelskim, liczba założonych MSP przewyższała liczbę przedsiębiorstw zlikwidowanych (wykres 1).

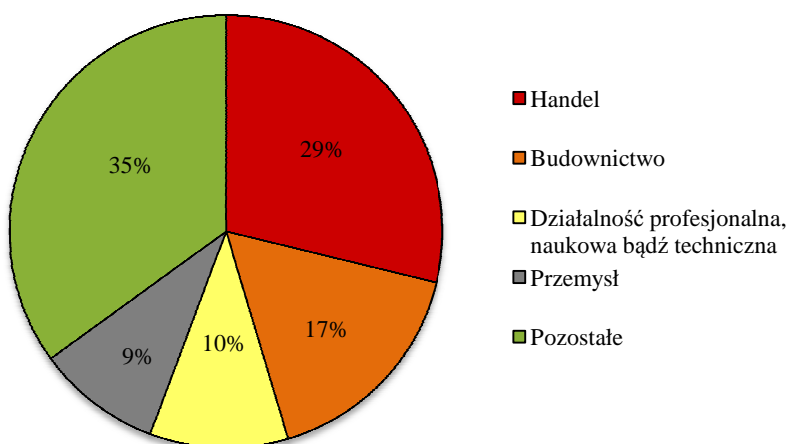
Wykres 2. Nowo powstałe i zlikwidowane MSP na 1000 mieszkańców Polski w 2011 r. w ujęciu regionalnym

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Tarnawa i Zadura-Lichota (red.) [2013: 104].

Najwięcej MSP w przeliczeniu na 1000 mieszkańców powstało w województwie pomorskim (12,52), mazowieckim (12,36) i zachodniopomorskim (11,91), ale równocześnie została tam także zlikwidowana największa liczba przedsiębiorstw. Na szczególną uwagę zasługują województwa: wielkopolskie oraz łódzkie, w których liczba nowo powstałych przedsiębiorstw przewyższa

średnią krajową, a jednocześnie liczba przedsiębiorstw zlikwidowanych jest mniejsza od średniej występującej w kraju. Istotny jest również fakt, iż w województwach Polski Wschodniej zarówno wskaźnik nowo powstałych MSP jak i wskaźnik przedsiębiorstw zlikwidowanych jest znacznie niższy niż w pozostałych województwach. Wskazuje to na ogólną, niższą przedsiębiorczość tego regionu.

Nowo powstałe MSP są także znacznie zróżnicowane pod względem rodzaju działalności oraz płci, wieku i stopnia wykształcenia osoby zakładającej firmę. Zdecydowana większość MSP założonych w 2011 roku związana była z działalnością handlową, budownictwem, przemysłem bądź działalnością profesjonalną, naukową bądź techniczną (wykres 2).

Wykres 2. Nowo powstałe MSP w Polsce w 2011 r. w ujęciu sektorowym

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Płatek i in. [2013: 29].

W roku 2011 mężczyźni byli znacznie aktywniejsi od kobiet w podejmowaniu własnej działalności gospodarczej – założyli oni aż 62,9% przedsiębiorstw. Najczęściej były one związane z informacją i komunikacją, budownictwem, transportem bądź przemysłem. Kobiety natomiast częściej zakładały firmy o charakterze usługowym (przede wszystkim związane z opieką zdrowotną, edukacją, gastronomią oraz pośrednictwem finansowym). Około 60% MSP zostało założone przez osoby w wieku poniżej 39 lat (z czego prawie połowa to osoby poniżej 30 roku życia). Natomiast co szóste nowopowstałe przedsiębiorstwo było własnością osób 50-letnich lub starszych. Założyciele przedsiębiorstw z sektora MSP posiadali zazwyczaj wykształcenie wyższe (42,2%) lub średnie (39%). Warto również zwrócić uwagę na fakt, iż 50,2% MSP zostało założone przez osoby, które nigdy wcześniej nie pracowały bądź pozostawały bezrobotne.

2. ISTOTA KREDYTU INWESTYCYJNEGO

Prawo bankowe definiuje kredyt jako przedmiot świadczeń kredytodawcy w stosunku zobowiązaniowym jaki łączy go z kredytobiorcą. Definicja ta odnosi się do ekonomicznego ujęcia kredytu, rozumianego jako potencjał finansowy udostępniany na określonych zasadach innemu podmiotowi. Art. 69 ustawy o prawie bankowym podkreśla także fakt, iż kredyt udzielany jest w jednostkach pieniężnych, a nie w rzeczach ruchomych. Istotną cechą kredytów jest również to, że większość z nich wypłacana jest przelewem na konto (gotówką wypłacane są jedynie bardzo małe kredyty). Działalność kredytowa prowadzona przez banki nadzorowana jest przez Komisję Nadzoru Bankowego. Nadzór ten ma zapewnić bezpieczeństwo finansowe banków.

Do najważniejszych funkcji kredytu należy:

– *funkcja emisyjna* polegająca na tym, że kredyt bankowy wpływa na kreację pieniądza bezgotówkowego. Działalność kredytowa prowadzona przez banki determinuje wielkość podaży pieniądza w gospodarce (saldo udzielanych i spłacanych w określonym czasie kredytów decyduje o ilości pieniądza znajdującego się w obiegu). Poprzez udzielenie kredytu bank wprowadza do obiegu nowy pieniądz, a gdy następuje spłata kredytu pieniądz jest wycofywany z cyrkulacji;

– *funkcja dochodowa* polegająca na tym, że kredyt bankowy stanowi dodatkowe źródło dochodów dla kredytobiorcy. Pozwala to na dokonywanie większych wydatków w porównaniu z możliwościami wynikającymi z dochodów osiąganych z tytułu pracy. Dzięki temu zwiększa się popyt konsumpcyjny i inwestycyjny podmiotów gospodarczych, a to rekompensuje w pewnym stopniu spadek popytu związany z tworzeniem rezerw i oszczędności. Wzrost dochodów kredytobiorcy ma jednak charakter jedynie przejściowy, ponieważ zaciągnięty kredyt musi zostać w przyszłości zwrócony;

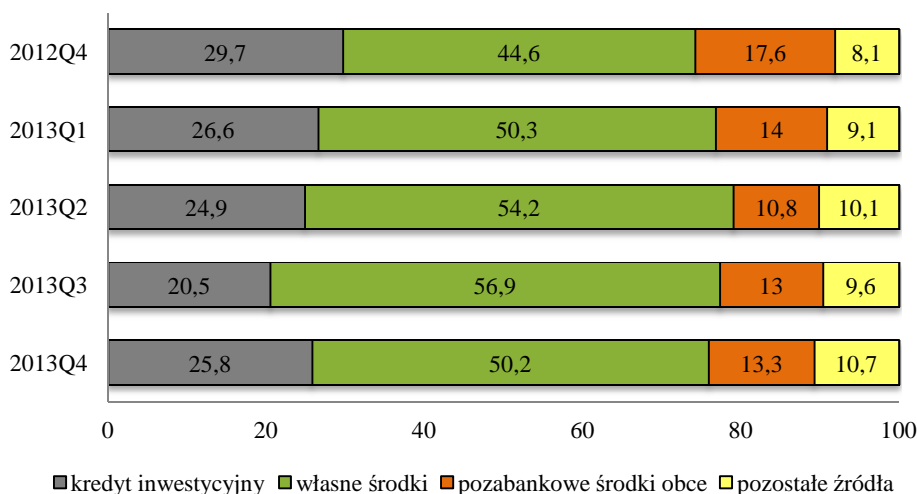
– *funkcja interwencyjna* polegająca na tym, że polityka kredytowa może przyczyniać się do łagodzenia zaburzeń koniunkturalnych (w gospodarce rynkowej). Kredyt jest instrumentem wpływającym na popyt, dlatego może być wykorzystywany w celu przywrócenia równowagi rynkowej. W okresach niekorzystnej koniunktury akcja kredytowa jest nasilana (pieniądz jest wówczas tani i łatwo dostępny). Gdy jednak koniunktura ulega poprawie i występuje najwyższa popytu, akcja kredytowa jest ograniczana (pieniądz jest droższy, a banki zwiększają wymagania związane z udzielaniem kredytów);

– *funkcja kontrolna* polegająca na tym, że podczas udzielania kredytu bank ma prawo do kontroli działalności kredytobiorców (w celu oceny zdolności kredytowej, jakości przyjętych zabezpieczeń oraz stanu majątkowego osoby ubiegającej się o kredyt).

Kredytami inwestycyjnymi nazywamy kredyty, które udzielane są na pokrycie wydatków związanych z majątkiem trwałym danego przedsiębiorstwa. Finansują one nakłady inwestycyjne związane ze stworzeniem nowego lub powiększeniem istniejącego majątku trwałego. Nakłady te możemy podzielić na trzy grupy:

- nakłady na rzeczowe składniki majątku trwałego (np. zakup maszyn i urządzeń),
- nakłady na finansowy majątek trwały (np. zakup papierów wartościowych),
- nakłady na wartości niematerialne i prawne (np. zakup patentów, licencji).

Obok środków własnych przedsiębiorcy kredyt inwestycyjny jest najpopularniejszym źródłem finansowania inwestycji (wykres 3).

Wykres 3. Źródła finansowania inwestycji

Źródło: Jankiewicz i in. [2013: 28].

Ze względu na przedmiot kredytu wyróżnia się kredyty inwestycyjne na:

- wyposażenie (służą do zakupu bądź modernizacji sprzętu, a także budowania lub nabywania majątku trwałego),
- restrukturyzację (służą do przebudowy struktury gospodarczej kredytobiorcy),
- kupno bądź budowę obiektów przemysłowych.

Kredyt inwestycyjny z reguły udzielany jest na okres dłuższy niż 1 rok. Jeżeli służy on do nabywania nowych maszyn lub urządzeń (zastępowanie przez przedsiębiorstwo starych maszyn nowymi lub rozszerzanie asortymentu produkcji) ma zazwyczaj charakter krótkookresowy. W okresie kredytowania przedsię-

biorstwo osiąga zyski, co pozwala na szybką spłatę kredytu i ograniczenie kosztów z nim związanych. Duża część kredytów inwestycyjnych służy jednak do realizacji kompleksowych inwestycji, takich jak budowanie i wyposażanie nowych hal produkcyjnych czy nawet budowanie nowych zakładów. W takim przypadku szybka spłata kredytu jest niemożliwa, jest on więc zaciągany na długi okres (zazwyczaj 5–7 lat).

Najchętniej finansowanymi przez banki inwestycjami są te o niedługim okresie zwrotu poniesionych nakładów. Z tego powodu najtrudniejszym do uzyskania kredytem jest kredyt na budowę nowego zakładu. Wynika to z następujących czynników:

- trudności związane z oceną opłacalności inwestycji (wyceny można dokonać na podstawie wielu metod, jednak żadna z nich nie uwzględnia ewolucji rynku w przyszłości),

- trudności związane z ustaleniem terminu ukończenia inwestycji, a co za tym idzie, z osiągnięciem przez przedsiębiorstwo zakładanej mocy produkcyjnej (w ciągu ostatnich kilku lat nastąpił jednak znaczny postęp w tym zakresie).

Kredyt na budowę nowego zakładu zaciągany jest najczęściej na 5–7 lat. Po rozpoczęciu działalności opłacalność produkcji przez pierwsze miesiące jest na ogół niewielka. Banki, obawiając się związanych z tym trudności, niechętnie udzielają długoterminowych kredytów z własnych środków. Chętniej udzielają jednak kredytów na preferencyjnych warunkach z funduszy rządowych czy wsparcia zagranicznego.

Znaczna część kredytów inwestycyjnych zaciągana jest w celu zwiększenia zdolności produkcyjnej zakładów lub zmiany struktury produkcji i usług. Są to na ogół inwestycje duże, które charakteryzują się szybkim czasem realizacji oraz niezbyt długim okresem zwrotu. Pomimo znacznego ryzyka, banki chętnie udzielają jednak kredytów na tego typu inwestycje.

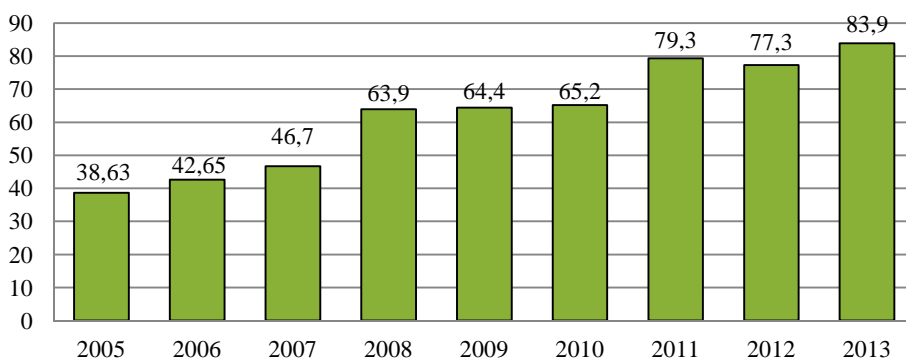
Niezwykle istotne jest właściwe określenie wysokości kwoty kredytu oraz uwzględnienie wszelkich potrzebnych nakładów. Szczególnie ważne jest to przy inwestycjach związanych z budową nowych obiektów. Jeżeli inwestycja zostanie niedoszacowana, w trakcie jej realizacji przedsiębiorcy może zabraknąć środków, a wówczas dodatkowe finansowanie jest trudne do uzyskania. W związku z tym wysokość szacowanych nakładów jest bardzo starannie weryfikowana przez banki. Co więcej, banki wymagają zazwyczaj przedłożenia obszernej dokumentacji, w skład której wchodzi m.in. kosztorys, harmonogram kosztowy i czasowy, umowy z wykonawcami oraz pozwolenia na budowę. Niejednokrotnie zdarza się, że bank uzna, iż planowany przez przedsiębiorcę zakres inwestycji jest zbyt duży w porównaniu z aktualnymi możliwościami firmy, a wówczas zdolność kredytowa jest zagrożona. W takim przypadku bank może zaproponować rozłożenie inwestycji na kilka etapów albo odmówić finansowania.

Udzielenie kredytu inwestycyjnego polega na tym, że bank realizuje zlecenia płatnicze kredytobiorcy. Najczęściej odbywa się to w ten sposób, że kredytobiorca

przedstawia faktury, a bank je opłaca przelewając środki pieniężne na rachunek kontrahenta. Jeżeli okres realizacji inwestycji rozłożony jest w czasie, kredyt zazwyczaj wypłacany jest transzami. Kolejna transza wypłacana jest jedynie wówczas, gdy poprzednia została właściwie wykorzystana i udokumentowana.

Kredyt spłacany jest najczęściej w miesięcznych lub kwartalnych ratach, a ich wysokość może być negocjowana. Kredytobiorcy często korzystają także z karencji w spłacie kredytu. Spłata rat kapitałowych jest wówczas zawieszona na pewien okres, a kredytobiorca spłaca jedynie raty odsetkowe. Karencja rat odsetkowych nie przekracza na ogół trzech miesięcy, a systematyczna spłata tych rat stanowi ważny element monitoringu. W przypadku, gdy rata nie zostanie spłacona na czas, bank wysyła inspektora kredytowego, w celu sprawdzenia stanu przedsiębiorstwa. Jeżeli kredyt jest spłacany przez silne i dobrze funkcjonujące przedsiębiorstwo, bank chętnie zgadza się na długotrwałą karencję rat kapitałowych. Wynika to z faktu, iż ryzyko jest wówczas ograniczone. Co więcej, bank osiąga wtedy większe wpływy (oprocentowanie nalicza się na podstawie niespłaconego kapitału kredytu; im dłuższy okres spłaty kapitału, tym zysk banku jest wyższy). Zupełnie inaczej banki podchodzą jednak do kredytobiorców o przeciętnej sytuacji gospodarczej lub tych, którzy nie posiadają historii kredytowej. W ich przypadku występują znacznie wyższe ryzyko niespłacenia kredytu. W związku z tym, banki chcą, by spłata rat kapitałowych nastąpiła jak najszybciej i na ogół nie zgadzają się na ich karencję.

Znaczenie kredytów inwestycyjnych z każdym rokiem wzrasta. Oznacza to, że coraz więcej przedsiębiorstw decyduje się na finansowanie nowych inwestycji kredytem bankowym. W ciągu ostatnich 10 lat wartość udzielonych kredytów inwestycyjnych wzrosła ponad dwukrotnie, osiągając w 2013 roku poziom 83,9 mld zł (wykres 4).

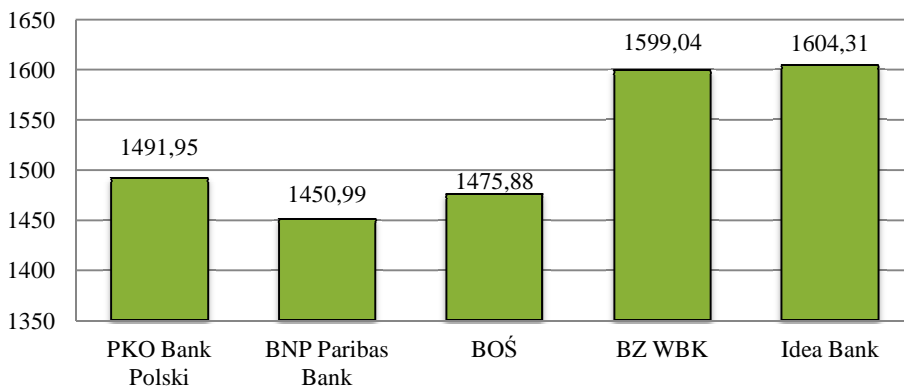
Wykres 4. Wartość udzielonych kredytów inwestycyjnych dla przedsiębiorstw w latach 2005–2013 [w mld zł]

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Sobolewski i Tymoczko [2014 i wydań wcześniejszych].

3. OFERTY KREDYTÓW INWESTYCYJNYCH DLA MSP NA POLSKIM RYNKU

W celu porównania oferty kredytów inwestycyjnych poszczególnych banków autor wprowadza postać przedsiębiorcy. Pan Jan Nowak prowadzi w Łodzi niewielką działalność usługową. Zatrudnia 40 pracowników, a jego obrót netto ze sprzedaży w ubiegłym roku wyniósł niespełna 5 mln euro. Zalicza się więc do przedsiębiorców z sektora MSP. Pan Nowak postanowił zakupić urządzenie, dzięki któremu jego działalność będzie mogła się rozwinąć. Oszacował, że ze środków własnych może na ten cel przeznaczyć 30 tys. zł, przy czym koszt urządzenia to 140 tys. zł. Z tego powodu zdecydował się zaciągnąć kredyt inwestycyjny.

Pan Nowak postanowił porównać miesięczną ratę kredytu inwestycyjnego w poszczególnych Bankach (wykres 5).

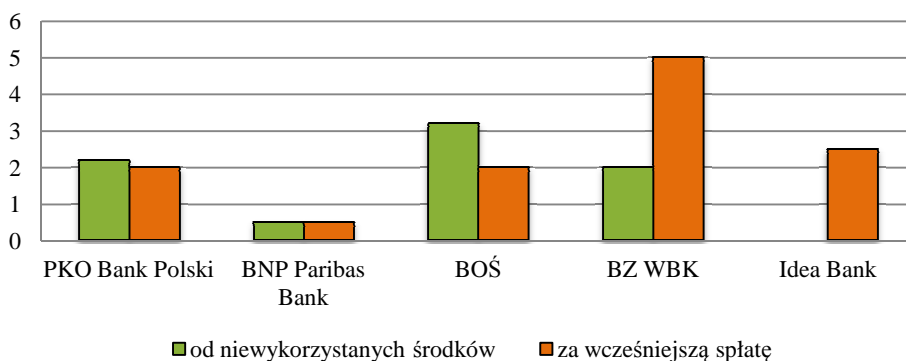

Wykres 5. Miesięczna rata kredytu inwestycyjnego w poszczególnych bankach [w zł]

Źródło: opracowanie własne na podstawie: www1, www2, www3, www4, www5.

Najniższą miesięczną ratę kredytobiorca płacić będzie w przypadku zaciągnięcia kredytu w BNP Paribas Bank – wyniesie ona 1450,99 zł. Korzystną ratę oferuje również BOŚ oraz PKO BP. Natomiast w przypadku BZ WBK oraz Idea Banku, rata kredytu inwestycyjnego jest wyższa o ponad 100 zł w porównaniu z ofertami pozostałych Banków.

Pan Nowak postanowił również porównać koszty jakie będzie musiał ponieść jeżeli zdecyduje się na wcześniejszą spłatę zaciągniętego kredytu lub jeśli nie wykorzysta wszystkich środków postawionych przez Bank do jego dyspozycji (wykres 6).

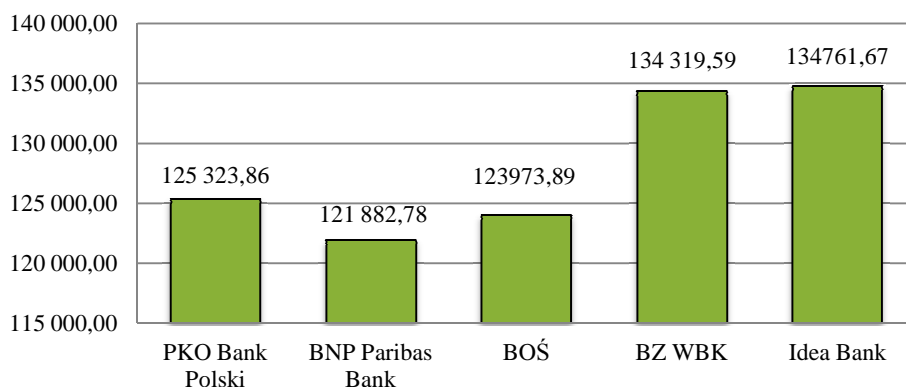

Wykres 6. Prowizja za przedterminową spłatę kapitału oraz od niewykorzystanych środków [w %]

Źródło: opracowanie własne na podstawie: www1, www2, www3, www4, www5.

Jak widzimy na powyższym wykresie, również w tym przypadku oferta Banku BNP Paribas jest najkorzystniejsza. Najgorzej wypada natomiast BZ WBK, który pobiera wysoką prowizję zarówno od niewykorzystanego kapitału (2%), jak i za wcześniejszą spłatę kredytu (5%). Gdyby brać pod uwagę wyłącznie prowizje pobieraną przez Bank od niewykorzystanych środków, najkorzystniejszą ofertę przedstawia Idea Bank, który nie pobiera w takim przypadku żadnych prowizji. Najgorzej wypada natomiast Bank Ochrony Środowiska, pobierający prowizję w wysokości 3,2% kwoty, która nie została wykorzystana.

Najważniejszym parametrem dla kredytobiorcy jest jednak całkowity koszt zaciąganego kredytu inwestycyjnego (wykres 7).

Wykres 7. Całkowity koszt kredytu w poszczególnych bankach [w zł]

Źródło: opracowanie własne na podstawie: www1, www2, www3, www4, www5.

Z informacji zamieszczonych na powyższym wykresie, wynika że ze względu na całkowity koszt kredytu, najkorzystniejszą ofertą zarówno dla Pana Nowaka, jak i dla wszystkich małych i średnich przedsiębiorców, jest kredyt oferowany przez BNP Paribas Bank. Zaciągając kredyt w wysokości 110 tys. zł na okres 7 lat, koszty poniesione przez kredytobiorcę wyniosą 121 882,78 zł. Jeżeli jednak Pan Nowak zdecyduje się na przedterminową spłatę kapitału, bądź nie wykorzysta wszystkich postawionych do jego dyspozycji środków, koszty te wzrosną. Na drugim miejscu (z wartością 123 973,89 zł) znajduje się Bank Ochrony Środowiska, a zaraz za nim PKO Bank Polski. Kredytobiorca powinien natomiast odrzucić ofertę Banku Zachodniego WBK oraz Idea Banku, ponieważ całkowity koszt kredytu jest wyższy o prawie 13 000 zł w porównaniu z ofertą Banku BNP Paribas.

Na atrakcyjność ofert poszczególnych banków wpływa jednak więcej czynników niż tylko koszt kredytu i prowizje. Poniżej przedstawiony został ranking kredytów inwestycyjnych uwzględniający wszystkie parametry brane pod uwagę przy porównywaniu ofert kredytowych (tab. 2).

Tabela 2. Ranking kredytów inwestycyjnych

	Idea Bank	BNP Paribas Bank	BZ WBK	PKO BP	BOŚ
Marża banku	1	3	1	2	2
Oprocentowanie	1	3	1	2	2
Prowizja za rozpatrzenie wniosku	3	3	3	1	2
Prowizja przygotowawcza	3	3	1	2	2
Prowizja od niewykorzystanych środków	3	3	2	2	1
Prowizja za wcześniejszą spłatę	2	3	1	2	2
Kwota kredytu	3	1	2	1	2
Wymagany okres prowadzenia działalności	2	1	1	3	1
Waluta	1	2	3	3	2
Okres spłaty	3	1	2	3	1
Zabezpieczenie kredytu	2	2	1	3	1
Razem	24	25	18	24	18

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania finansowego.

W rankingu uwzględniono 11 parametrów, a każdemu z nich nadane zostały punkty (im więcej punktów tym lepsza oferta banku). Ze względu na wysokość marży, najkorzystniejszy kredyt oferuje BNP Paribas Bank. Również oprocen-

towanie w tym banku jest najniższe. Idea Bank oraz BNP Paribas Bank pobierają najniższą prowizję przygotowawczą, prowizję od niewykorzystanych środków oraz prowizję za rozpatrzenie wniosku (w ostatnim przypadku także oferta BZ WBK jest porównywalna). Ze względu na wysokość prowizji pobieranej za wcześniejszą spłatę zaciągniętego kredytu zdecydowanym liderem jest jednak BNP Paribas Bank. Kolejnym parametrem branym pod uwagę jest kwota kredytu. W tym przypadku najlepiej wypada oferta Banku Idea, który udziela kredytu w wysokości nawet 100% wartości inwestycji. Najniższe wymagania odnośnie minimalnego okresu prowadzenia działalności ma PKO BP. Oferta tego Banku wyróżnia się także ze względu na liczne formy zabezpieczenia kredytu akceptowane przez Bank. Okres spłaty kredytu jest najdłuższy w PKO BP oraz Idea Banku, natomiast największy wybór waluty w jakiej przedsiębiorca może otrzymać kredyt oferują Bank Zachodni WBK oraz PKO BP.

Biorąc pod uwagę wszystkie parametry najkorzystniejszy kredyt inwestycyjny oferowany jest przez Bank BNP Paribas. Nieco mniej punktów zdobył PKO Bank Polski oraz Idea Bank. Najgorzej wypadła natomiast oferta kredytu inwestycyjnego w Banku Zachodnim WBK oraz w Banku Ochrony Środowiska.

PODSUMOWANIE

Małe i średnie przedsiębiorstwa odgrywają niezwykle istotną rolę w rozwoju gospodarczym kraju. Przyczyniają się one w znacznym stopniu do wzrostu zatrudnienia. Duże przedsiębiorstwa stanowią dla nich jednak bardzo dużą konkurencję. Aby utrzymać się na rynku, MSP muszą nieustannie się rozwijać i udoskonalać swoją ofertę. Decydując się na zewnętrzne finansowanie jakim jest kredyt inwestycyjny kredytobiorca musi być jednak bardzo ostrożny i dokładnie przyjrzeć się ofertom poszczególnych banków. Oferty te różnią się między sobą pod wieloma względami.

Jednym z najistotniejszych parametrów różniącym oferty kredytów inwestycyjnych jest minimalna marża pobierana przez bank. Jej wysokość w analizowanych bankach waha się od 1,3% (BNP Paribas Bank) do 2,5% kwoty kredytu (BZ WBK). Warto również zwrócić uwagę na różnice w wysokości różnego rodzaju prowizji, takich jak prowizja przygotowawcza, prowizja za rozpatrzenie wniosku, prowizja od niewykorzystanych środków czy też prowizja za wcześniejszą spłatę zaciągniętego kredytu. Najniższe prowizje pobierane są w przypadku zaciągnięcia kredytu w Banku BNP Paribas. Bank ten oferuje również najniższe oprocentowanie. Wszystkie te parametry wpływają na wysokość miesięcznej raty kredytu. Najniższa jest ona w BNP Paribas Banku (1450,99 zł), natomiast najwyższa w Idea Banku (1604,31 zł). Znajduje to również odzwierciedlenie w całkowitym koszcie zaciągniętego kredytu, który w BNP BP wynosi 121 882,78 zł, a w Idea Banku jest on o prawie 13 tys. zł wyższy. Poza różnicami związanymi z kosztem kredytu, analizą objęte zostały również ogólne wa-

runki udzielenia kredytu. Minimalny, wymagany przez poszczególne banki okres prowadzenia firmy waha się od 0 do 24 miesięcy. Kolejnym parametrem jest maksymalna kwota kredytu jaką może otrzymać kredytobiorca. W zależności od banku, przedsiębiorca może liczyć na sfinansowanie od 80% do 100% wartości inwestycji. Okres spłaty w analizowanych bankach wynosi od 7 do 25 lat. Warto również zwrócić uwagę na różnice w wymaganych przez banki zabezpieczeniach kredytu.

BIBLIOGRAFIA

- Chynał H., 2008, *Kredyty bankowe i inne formy finansowania. Poradnik dla małych i średnich firm*, Difin, Warszawa.
- Dobosiewicz Z., 2007, *Kredyty i gwarancje bankowe*, PWE, Warszawa.
- Dobosiewicz Z., 2004, *Kredyty i zabezpieczenia*, Oficyna Wydawnicza WSM, Warszawa.
- Emerling I., 2008, *Działalność kredytowa banku komercyjnego*, MARINA, Wrocław.
- Galbarczyk T., Świdorska J., 2011, *Bank Komercyjny w Polsce*, Difin, Warszawa.
- Heropolitańska I., 1999, *Kredyty, pożyczki, gwarancje bankowe*, Twigger, Warszawa.
- Jankiewicz Z., Postek Ł., Popowski P., Puchalska K., Sawicka A., Tymoczko I., 2013, *Szybki Monitoring NBP. Informacja o kondycji sektora przedsiębiorstw ze szczególnym uwzględnieniem stanu koniunktury w III kw. 2013 r. oraz prognoz na IV kw. 2013 r.*, Biuro Przedsiębiorstw, Gospodarstw Domowych i Rynków, Instytut Ekonomiczny, Warszawa.
- Molo M., Bielówka M., 2000, *Przegląd dostępnych źródeł finansowania działalności gospodarczej oraz ocena ich atrakcyjności. Finansowanie rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw*, Polska Fundacja Promocji i Rozwoju Małych i Średnich Przedsiębiorstw, Warszawa.
- Płatek A., Kotowski J., Dąbrowski D., Pabijanek E., 2013, *Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2012 r.*, GUS, Warszawa.
- Płatek A., Kotowski J., Grabowski T., Rećko K., 2013, *Warunki powstania i działania oraz perspektywy rozwojowe polskich przedsiębiorstw powstałych w latach 2007–2011*, GUS, Warszawa.
- Skowronek-Mielczarek A., 2003, *Małe i średnie przedsiębiorstwa. Źródła finansowania*, C.H. BECK, Warszawa.
- Sobolewski P., Tymoczko D., 2014, *Rozwój systemu finansowego w Polsce w 2013 r.*, NBP, Warszawa.
- Tarnawa A., Zadura-Lichota P. (red.), 2013, *Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce w latach 2011–2012*, PARP, Warszawa.
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe*, DzU 1997, nr 140, poz. 939.
- Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny*, DzU 1964, nr 16, poz. 93.
- Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej*, DzU 2004, nr 173, poz. 1807.
- [www1] https://www.pkobp.pl/media_files/51a2e0aa-8980-45d4-9b27-44fab7620af6.pdf
- [www2] <http://www.bgzbnpparibas.pl/>
- [www3] https://static3.bzwbk.pl/asset/t/a/r/taryfa_dla_firmy_27955.pdf
- [www4] https://s.bosbank.pl/files/file_224/TOiP-III_0107.pdf
- [www5] http://www.ideabank.pl/ideabank2/doc/IB_Zalacznik_1_-_IB_2013_02_TOiP_ujednolicona_wersja_-_v2.pdf

INVESTMENT CREDIT AS A SOURCE OF FINANCING FOR SMALL AND MEDIUM-SIZED ENTERPRISES

In this article, the author presents an offer of investment credits for small and medium-sized enterprises. The analysis cover five banks: Idea Bank, BNP Paribas Bank, Bank Zachodni WBK, PKO Bank Polski and Bank Ochrony Środowiska. Author analyzes the offers of investment credits of particular banks. These offers are varied because of the required activity period, the maximum credit amount, repayment period, the required form of credit collateral and also interest rates and commissions charged by the bank. Author proves that small and medium-sized enterprises benefit from a wide and varied credit offers.

Key words: small and medium-sized enterprises, investment credit, cost of credit.